

การติดตั้งปั๊มความร้อนสำหรับกระบวนการชุบสี โรงงานธนบุรีประกอบรถยนต์

โดย นายนันท์ภักดิ์ ทรรษาภิพัฒน์ บ.เอ็กเซลเด็นท์ เอ็นเนอร์ยี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
นายปรเมธ ประเสริฐยิ่ง บ.การันตี เอ็นจิเนียริง จำกัด
นายศักดิ์รินทร์ สิริบุญนาการ บ.การันตี เอ็นจิเนียริง จำกัด

1. บทนำ

ในวิกฤตการณ์ทางด้านพลังงานปัจจุบัน โรงงานผู้ผลิตต่างต้องหามาตรการต่างๆ เพื่อการประหยัดพลังงานซึ่งจะเป็นการลดต้นทุนการผลิตและสร้างความสามารถในการแข่งขัน บริษัทเอ็กเซลเด็นท์ เอ็นเนอร์ยี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด ผู้ให้บริการ ESCO (Energy Service Company) จึงได้เสนอมาตรการประหยัดพลังงานให้แก่บริษัทธนบุรีประกอบรถยนต์ จำกัด ซึ่งดำเนินธุรกิจเป็นผู้ประกอบรถยนต์ ยี่ห้อ Mercedes Benz โรงงานตั้งอยู่ที่ 55/1 หมู่ 1 ถนนสุขุมวิท อำเภอบางม่วง จังหวัดสมุทรปราการ โดยหนึ่งในมาตรการที่เสนอคือการใช้ปั๊มความร้อน (Heat Pump) ในระบบการชุบสี และได้พิจารณาพร้อมกันมอบหมายให้บริษัทการันตี เอ็นจิเนียริง จำกัด เป็นผู้ดำเนินการผลิตและติดตั้งระบบดังกล่าว

รูปที่ 1. การติดตั้ง Heat Pump โรงงานธนบุรีประกอบรถยนต์

2. ระบบเดิมก่อนการปรับปรุง

กระบวนการชุบสี

ในการผลิตรถยนต์จะประกอบด้วยกระบวนการชุบสีเครื่องยนต์ ซึ่งในขั้นตอนย่อยของกระบวนการดังกล่าวจะมีการใช้น้ำร้อนและน้ำเย็นเพื่อรักษาอุณหภูมิของน้ำในบ่อดังนี้

ด้านการใช้น้ำร้อน

ในกระบวนการชุบสีจะมีบ่อที่ต้องการความร้อนจำนวน 3 บ่อ ดังนี้

1. Pre – degreasing bath ใช้สำหรับล้างสิ่งสกปรกออกจากเครื่องยนต์ ขนาดบ่อ 6.25L x 2.6W x 2.65H อุณหภูมิในบ่อ 55 °C - 60 °C
2. Degreasing bath ใช้สำหรับล้างไขออกจากเครื่องยนต์ ขนาดบ่อ 6.25L x 2.6W x 2.65H อุณหภูมิในบ่อ 50 °C - 60 °C
3. Phosphate Tank ใช้สำหรับกัดและทำปฏิกิริยาเพื่อให้เป็นเหล็กฟอสเฟต ขนาดบ่อ 6.25L x 2.6W x 2.65H อุณหภูมิในบ่อ 50 °C - 60 °C

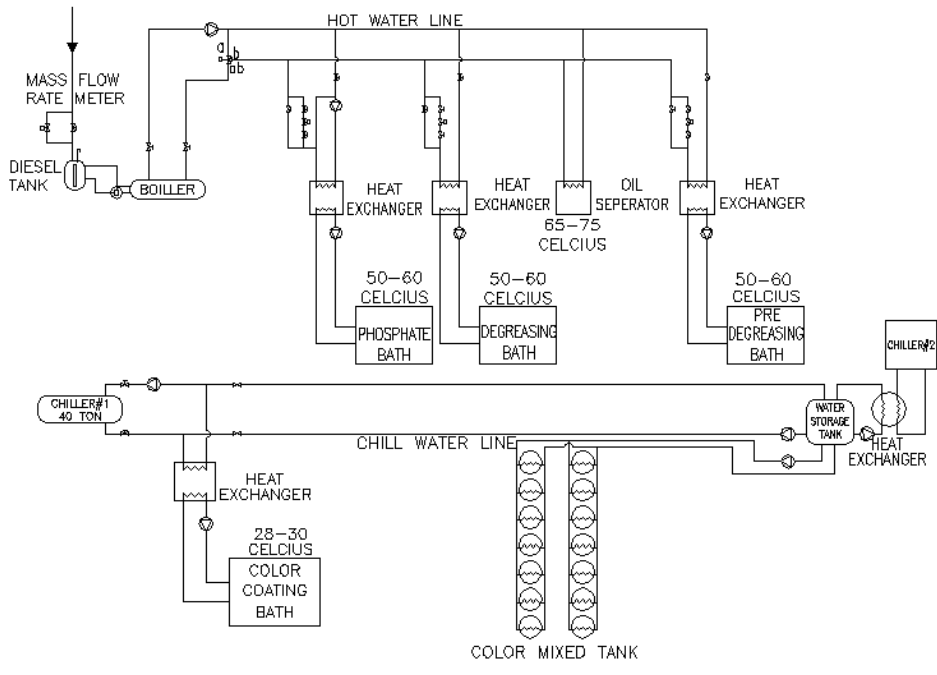
นอกจากนี้ยังมี Oil separation ใช้สำหรับแยกชั้นไขมันกับน้ำที่ผ่านการล้างเครื่องยนต์ อุณหภูมิในบ่อ 70 °C - 75 °C

การใช้งานในระบบเดิมจะใช้น้ำร้อนจาก Boiler แลกเปลี่ยนความร้อนกับน้ำในบ่อโดยผ่าน Plate Heat Exchanger ของแต่ละบ่อที่ 1 –3 ส่วนใน Oil separation จะใช้น้ำร้อนเคลื่อนผ่านผิวของบ่อเพื่อรักษาอุณหภูมิ Boiler ที่ใช้จะเป็นขนาด 1800 kW ใช้น้ำมันดีเซลเป็นเชื้อเพลิง โดยจะเริ่มอุ่นน้ำในแต่ละบ่อเพื่อเตรียมพร้อมการใช้งานในช่วงเวลา 4.00 – 8.00 น. จากนั้นจึงเริ่มใช้งานตั้งแต่ 8.00 – 16.00 น. แล้วจึงปิด Boiler

ด้านการใช้น้ำเย็น

โรงงานจะใช้เครื่องทำน้ำเย็นขนาด 40 TR เพื่อระบายความร้อนให้กับบ่อสี ขนาด 6.25L x 2.6W x 2.65H โดยใช้น้ำเย็นที่ผลิตมาแลกเปลี่ยนความร้อนกับสีในบ่อผ่าน Plate Heat Exchanger เพื่อรักษาอุณหภูมิสีในบ่อที่ 32 °C ตลอด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ในส่วนของห้องผสมสีจะมีชุดทำความเย็นแบบ Package split type ขนาด 23 TR จะทำงานเพื่อรักษาอุณหภูมิในถังเก็บน้ำขนาด 1,500 ลิตร ที่ 24 °C

รูปแบบการติดตั้งระบบในกระบวนการชุบสีก่อนการปรับปรุงดังกล่าวได้แสดงไว้ในรูปที่ 2.

รูปที่ 2. วงจรการทำงานระบบควบคุมอุณหภูมิในกระบวนการชุบสีก่อนการปรับปรุง

3. การเลือกขนาด Heat Pump

ขนาดเครื่อง heat pump จะประเมินจากปริมาณความร้อนที่ต้องการสำหรับการรักษาอุณหภูมิบ่อชุบสีขณะทำการชุบ และจากข้อมูลการใช้ น้ำมันดีเซลของ boiler ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประเมินจากปริมาณความร้อนที่ต้องการในการรักษาอุณหภูมิบ่อสีขณะทำการผลิต

ตาราง 1.1 แสดงค่าความร้อนที่ต้องใช้ในการรักษาอุณหภูมิที่อุณหภูมิอากาศค่าต่าง ๆ

	Min.	Min. Mean	Mean	Max._Mean	Max.
Outdoor Application C Dry Bulb	19.5	23.6	29.0	32.3	39.7
(Bangkok) C Wet Bulb	16.0	18.1	25.25	29.7	26.5
Heat Required					
(kW) 50 C Pool	20.0	18.0	18.2	18.3	18.45
55 C Pool	22.5	22.7	22.9	23.0	23.2
60 C Pool	28.0	28.2	28.5	28.6	28.8
Heat_load เพื่อรักษาอุณหภูมิทั้งสีน 3 บ่อ	70.5	68.9	69.6	69.9	70.45

ค่าความร้อนสูงสุดสำหรับการรักษาอุณหภูมิบ่อ = 70.5 kW

เลือกขนาด Heat Pump โดยเผื่อปริมาณความร้อนของชิ้นส่วนรถยนต์ที่ชุบอีก 10 %

จะได้ขนาด Heat Pump = 70.5 x 1.1

= 77.55 kW

2. การประเมินจากปริมาณน้ำมันดีเซลที่ใช้ในช่วงเวลาทำการผลิต

จากข้อมูลการใช้น้ำมันในช่วงทำการผลิตและรักษาอุณหภูมิในบ่อชุบดี มีค่าการใช้น้ำมันเฉลี่ยประมาณ 10 ลิตรต่อชั่วโมง หรือคิดเทียบเป็นพลังงานความร้อน 107 kW โดยประเมินค่าประสิทธิภาพการ boiler ที่ประมาณ 75% ค่าความร้อนที่ใช้ในการทำน้ำร้อนคือ $107 \times 75\% = 80.25 \text{ kW}$

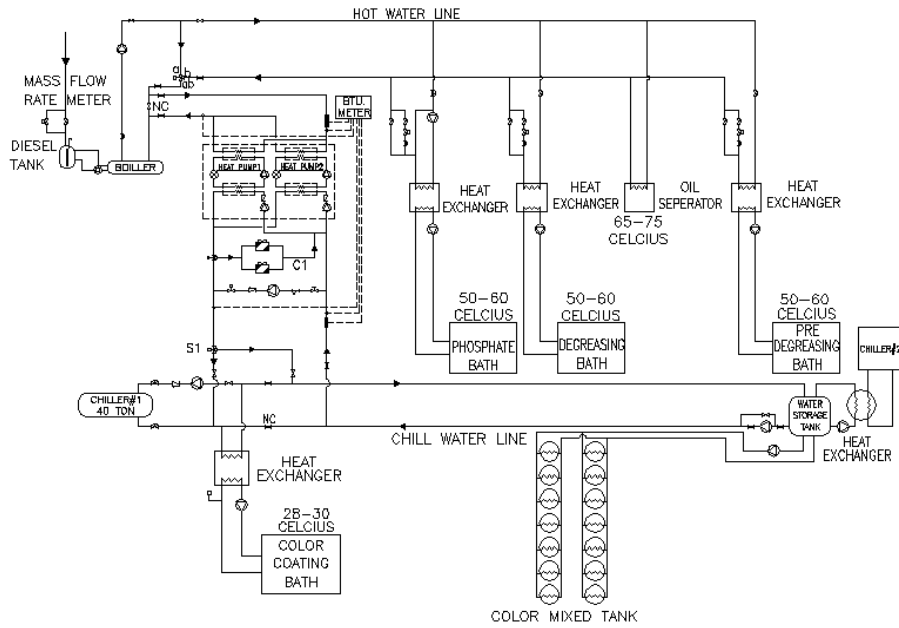
จากการประเมินทั้งสองแนวทาง ได้ทำการเลือกขนาดในการทำความร้อน Heat pump คือ 80.8 kW โดยมีรายละเอียดการทำงานของ Heat Pump ตามตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ข้อมูลรายละเอียดของ Heat Pump

MODEL			HHPM80kW	
PERFORMANCE DATA	HEATING CAPACITY		kW	80.8
	COOLING CAPACITY		kW (Btu/h)	52.6(180,343)
	HOT WATER SIDE	FLOW	Lph	8,684
		ENTERING	°C	70
		LEAVING	°C	78
	COLD WATER SIDE	FLOW	Lph	8,820
		ENTERING	°C	12.0
		LEAVING	°C	7.0
	COMPRESSOR	TYPE		OPEN TYPE RECIPROCATING COMPRESSOR
QUANTITY		2		
REFRIGERATION		R-134a		
WATER PUMP		TYPE		END SUCTION CENTRIFUGAL
		QUANTITY		2
ELECTRICAL DATA	TOTAL POWER CONSUMPTION		kW	38.4
	RATING		Amp	88.8
PHYSICAL DATA	CASING MATERIAL			ENAMELED GALVANIZED STEEL
	LENGTH		mm.	2100
	WIDTH		mm.	1200
	HEIGHT		mm.	1905
	WEIGHT (approx.)		Kg.	1350

4. ระบบหลังการปรับปรุงและการทำงานของ Heat Pump

การปรับปรุงระบบการผลิตน้ำร้อนและน้ำเย็นโดยใช้ Heat Pump ติดตั้งดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3. วงจรการทำงานระบบควบคุมอุณหภูมิในกระบวนการชุบสีเมื่อใช้ Heat Pump

Heat Pump จะติดตั้งเข้ากับระบบท่อเดิม เพื่อเป็นอุปกรณ์หลักในการผลิตน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 75 °C – 80 °C เพื่อให้สามารถรักษาอุณหภูมิบ่อในแต่ละบ่อได้ที่ระดับ 50 °C – 60 °C โดย Boiler ที่มีอยู่จะใช้ในการทำน้ำร้อนช่วงเข้าก่อนเริ่มงานและสำรองไว้ใช้งานในกรณีที่้อัตราการใช้ความร้อนสูงกว่าปกติหรือช่วงการซ่อมบำรุงระบบ Heat Pump

ในด้านความเย็นซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการผลิตความร้อนของ Heat Pump ก็จะใช้ในการรักษาอุณหภูมิที่บ่อชุบสี โดย Heat Pump จะดึงความร้อนจากน้ำในถังเก็บน้ำบนห้องผสมสีทำให้น้ำมีอุณหภูมิที่ 15 °C – 18 °C แล้วจ่ายให้ Plate Heat Exchanger ที่บ่อชุบสีเพื่อรักษาอุณหภูมิที่ 32 °C และจึงส่งกลับไปที่ถังเก็บน้ำ แต่ในกรณีที่อุณหภูมิในบ่อสีต่ำกว่า 32 °C Temperature Controller ก็จะช่วยควบคุมให้ 3 Ways Solenoid Valve (S1) ควบคุมการจ่ายน้ำไปที่ถังเก็บน้ำบนห้องผสมสีโดยไม่ต้องผ่าน Plate Heat Exchanger ที่บ่อชุบสี เพื่อทำความเย็นให้กับน้ำในถังดังกล่าวต่อไป

ในกรณีที่ไม่ต้องการใช้ความเย็นจากน้ำเย็นแต่ยังคงต้องการใช้งานพลังงานด้านความร้อนในการทำน้ำร้อน ก็สามารถใช้จ่ายน้ำเย็นที่ผลิตจาก Heat Pump ไปที่ Auxiliary Chilled Water Coil (C1) เพื่อระบายความเย็นทิ้งไปและให้ Heat Pump สามารถผลิตน้ำร้อนต่อไปได้

5. ค่าใช้จ่ายด้านพลังงานที่ลดลงจากการติดตั้งระบบ Heat Pump

การประเมินผลการประหยัดสำหรับการใช้งาน Heat pump ซึ่งจะยังคงใช้ boiler ชุดเดิมในการทำน้ำร้อนในบ่อชุบสีในช่วงเข้าก่อนเริ่มงาน และใช้ heat pump ในการทำน้ำร้อนในช่วงทำการผลิต

ค่าน้ำมันดีเซล

ปริมาณน้ำมันเฉลี่ยที่ใช้สำหรับ Boiler ในกระบวนการชุบสีก่อนการติดตั้ง Heat pump

$$= 10 \text{ ลิตรต่อ ชม.} \times 13 \text{ ชม.} = 130 \text{ ลิตร/วัน}$$

ค่าน้ำมันดีเซลเท่ากับ 26.70 บาท/ลิตร (เดือน พฤษภาคม 2549) ทำงาน 20 วัน/เดือน

คิดเป็นค่าใช้จ่ายเท่ากับ

$$= 130 \times 26.70 \times 20$$

$$= 69,420 \text{ บาท/เดือน}$$

ค่าไฟฟ้าสำหรับ Heat Pump

จากการทดสอบ Heat Pump จะใช้พลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยที่ 43.25 kW โดยสามารถทำกำลังงานด้านความร้อนได้เท่ากับ 102.93 kW ด้านความเย็นเท่ากับ 61.75 kW หรือ 17.6 ตันความเย็น

ค่าไฟฟ้าที่ Heat pump ใช้สำหรับการรักษาอุณหภูมิบ่อสีในช่วงเวลาทำงาน 13 ชั่วโมงต่อวัน 20 วันต่อเดือน ภายในระยะเวลา 1 เดือน

$$= 43.25 \text{ (kW) } \times 13 \text{ (hr.) } \times 20 \text{ (day/month) } \times 2.9 \text{ (บาท/kWh)}$$

$$= 32,610 \text{ บาท/เดือน}$$

ค่าไฟฟ้าของเครื่องทำน้ำเย็นที่ลดลง

ประมาณค่าไฟฟ้าของเครื่องทำน้ำเย็นที่ลดลง โดยคิดค่าไฟฟ้าต่อการทำความเย็นที่ 1.5 kW/ ตันความเย็น สำหรับ Air cooled chiller และ package split type

ค่าไฟฟ้าเครื่องทำน้ำเย็นที่ลดลงในระยะเวลา 1 เดือนเท่ากับ

$$= 17.6 \text{ (ton) } \times 1.5 \text{ (kW / ton) } \times 13 \text{ (hr.) } \times 20 \text{ (day/month) } \times 2.9 \text{ (บาท/kWh)}$$

$$= 19,906 \text{ บาท/เดือน}$$

ผลการประหยัดสุทธิจากการใช้งานต่อเดือน

$$= 69,420 + 19,906 - 32,610$$

$$= 56,715 \text{ บาท/เดือน}$$

$$= 680,581 \text{ บาท/ปี}$$

ค่าใช้จ่ายในการติดตั้งระบบ Heat Pump

$$= 1,620,000.00 \text{ บาท}$$

คิดเป็นระยะเวลาคู่มือทุนจากการใช้งาน

$$= 1,620,000/680,581$$

$$= 2.38 \text{ ปี}$$

โดยในขั้นต่อไปจะทดสอบการใช้งาน heat pump ในการรักษาอุณหภูมิบ่อชุบสีในช่วงที่หยุดผลิตรถกลางคืน และได้น้ำเย็นสำหรับรักษาอุณหภูมิในถังสี ซึ่งจะช่วยลดปริมาณการใช้น้ำมันดีเซลในการทำน้ำร้อนในช่วงเช้า และจะมีผลการประหยัดเพิ่มขึ้นกว่าการประเมินข้างต้น

6. บทสรุป

ปั๊มความร้อนหรือ Heat pump สามารถผลิตทั้งความร้อนและความเย็น เพื่อใช้ควบคุมอุณหภูมิในกระบวนการชุบสีโคโรรยนต์ ทำให้สามารถลดทั้งค่าเชื้อเพลิงของหม้อน้ำร้อนและค่าไฟฟ้าของเครื่องทำน้ำเย็น ทำให้ระยะเวลาคุ้มทุนเร็วมาก จึงเหมาะอย่างยิ่งสำหรับอุตสาหกรรมรถยนต์และอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่มีลักษณะการทำงานคล้ายคลึงกัน

สุดท้ายนี้ต้องขอขอบคุณทางบริษัทธนบุรีประกอบรถยนต์ จำกัด ที่มีความเชื่อมั่นในบริการทางวิศวกรรมของบริษัทเอ็กเซลเลนท์ เอ็นเนอร์ยี อินเตอร์เนชันแนล จำกัด ซึ่งเป็นผู้ให้บริการ ESCO และบริษัทการ์นต์ เอ็นจิเนียริง จำกัด ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการผลิตและติดตั้ง และที่สำคัญที่สุดคือเป็นการยอมรับในเทคโนโลยีของคนไทย ซึ่งจะทำให้การประหยัดพลังงานโดยใช้ Heat Pump เป็นธุรกิจของคนไทยที่จะเจริญเติบโตต่อไปในอนาคต